

Miljöförvaltningen
Tjänsteskrivelse till miljö- och hälsoskyddsnämnden

Datum: 2021-05-11
Diarienummer: MHN-2021-00087

Handläggare:
Kristin Svensson

Till miljö- och hälsoskyddsnämndens
sammanträde 2 juni 2021

Verksamhetsrapport mars/april 2021

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslås besluta

1. **att** fastställa verksamhetsrapport mars/april 2021 enligt bilaga 1

Sammanfattning

I och med pandemin av covid-19 förändrades nämndens förutsättningar att utföra sitt uppdrag. Endast ett fåtal medarbetare arbetade på kontoret. Tillsynen som kunnat genomföras utomhus har fortgått och tillsynsmetoderna fortsatte anpassa till att bli mer digitala. Delar av tillsynen som inte kan genomföras utomhus men kräver fysiska besök planeras till hösten. Arbetet har genomförts utifrån den arbetsmiljörutin som har tagits fram genom den riskanalys som genomförts på förvaltningen.

200 tillsynsbesök gällande trängsel genomfördes under perioden 1 januari till 31 mars och 90 klagomål inkom. Regeringen förslög att trängseltillsynen ska förlängas till åtminstone september men beslut är inte fattat. Under perioden pågick arbete med förberedelser för införandet av nytt digitalt handläggarstöd och förberedelser inför nya arbetssätt i och med flytten till Stadshuset.

Miljöförvaltningen

Anna Nilsson
Förvaltningsdirektör

Bilagor

1. Verksamhetsrapport mars/april 2021

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Verksamhetsrapport

Nämndbehandlas
2020-06-02

Diarienummer:
MHN-2021-00087

Handläggare:
Kristin Svensson

Verksamhetsrapport

För miljö- och hälsoskyddsnämnden mars/april 2021

Innehåll

Verksamhetsrapporten.....	3
Sammanfattning	3
Ekonomiskt resultat och prognos	3
Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller.....	4
Särskilt viktiga frågor.....	6
Bakgrund	8
Den kommunala organisationen.....	8
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	8
Miljöförvaltningen.....	9
Begräppningsdefinitioner.....	10
Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller	12
Avdelningen för miljöskydd	12
Enheten för hälsoskydd.....	15
Enheten för VA och områdesskydd	18
Kommunala lantmäterimyndigheten.....	22
Enheten för livsmedelskontroll	24
Tillståndsenheten	29
Viktiga händelser på miljöförvaltningen	33
Åtgärder med anledning av covid-19	33
Arbete med digital utveckling.....	33
Nytt handläggarstöd.....	34
Bemötande och service.....	34
Medarbetare och ledare	36
Förberedelser inför flytt till Stadshuset	37
Kommunikation.....	37
Resultat för miljöförvaltningens verksamheter	39
Kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag samt uppdrag vid sidan av verksamhetsplanen	43
Ekonomiskt resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden	44

Verksamhetsrapporten

Den här verksamhetsrapporten omfattar miljö- och hälsoskyddsnämndens (nämndens) verksamhetsresultat för januari-mars, ekonomiskt resultat för januari-mars samt ekonomisk prognos för helår i förhållande till verksamhetsplan och budget 2021.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Miljö- och hälsoskyddsnämnden stöds av miljöförvaltningen.

En stor del av nämndens arbete utgörs av tillsyn och kontroll inom nämndens ansvarsområden. Därutöver arbetar nämnden mot de inriktningsmål och uppdrag som ges av kommunfullmäktige varje år.

Sammanfattning

I och med pandemin av covid-19 förändrades nämndens förutsättningar att utföra sitt uppdrag. Endast ett fåtal medarbetare arbetade på kontoret. Tillsynen som kunnat genomföras utomhus har fortgått och tillsynsmetoderna fortsatte anpassa till att bli mer digitala. Delar av tillsynen som inte kan genomföras utomhus men kräver fysiska besök planeras till hösten. Arbetet har genomförts utifrån den arbetsmiljörutin som har tagits fram genom den riskanalys som genomförts på förvaltningen.

200 tillsynsbesök gällande trängsel genomfördes under perioden 1 januari till 31 mars och 90 klagomål inkom. Regeringen förslög att trängseltillsynen ska förlängas till åtminstone september men beslut är inte fattat.

Under perioden pågick arbete med förberedelser för införandet av nytt digitalt handläggarsystem och förberedelser inför nya arbets sätt i och med flytten till Stadshuset.

Ekonomiskt resultat och prognos

Nämndens redovisar ett positivt resultat för perioden som uppgår till 5 miljoner kronor, vilket är i linje med budget. Resultatutvecklingen är enligt plan och består av fakturerade årsavgifter för livsmedelskontroll och miljöskyddstillsyn. Verksamhetskostnader ligger i linje med budget.

Det finns en risk för att kommunstyrelsen beslutar att den årliga avgiften för tillsyn enligt alkohollagen inte får faktureras överhuvudtaget på grund av hur pandemin påverkar näringslivet, vilket skulle innebära ett intäktsbortfall om ytterligare 2,1 miljoner kronor på tillståndsenheten (utöver det som har efterskänkts om 0,7 miljoner kronor). Risken tas bort om kommunstyrelsen beslutar att skattefinansiera tillsynen.

Det finns även en osäkerhet gällande intäkter. Dels gällande eventuellt ytterligare statsbidrag för trängseltillsyn för perioden juni-september beroende på vilket beslut som regeringen fattar. Det finns även osäkerheter kring tillsynen på timavgift och därmed intäkterna för framförallt hälsoskyddstillsyn och livsmedelskontroll på grund av pandemin och fortsatta restriktioner.

Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller

Avdelningen för miljöskydd

Nämnden genomförde tillsyn enligt plan under årets första del. Nämndens bedömning är att den planerade tillsynen för helåret kommer att kunna genomföras förutsatt att det är möjligt att genomföra tillsynen som kräver fysiska tillsynsbesök under hösten. Nämndens fokus för året är att genomföra tillsyn på årlig avgift enligt plan samt att arbeta av tillsynsskulden som tillkom främst 2020 i samband med pandemin.

Under årets första del arbetade avdelningen utöver tillsyn med översyn av delegationsordningen, tillsynsbehovsutredningen och taxeföreskrifter med taxebilagor.

Enheten för hälsoskydd

Tillsyn och handläggning av inkommande ärenden gick enligt plan. Fokus lades på att leverera den planerade tillsynen samt fjolårets tillsyn som inte kunde genomföras förra året på grund av att restriktionerna med anledning av pandemin (tillsynsskuld).

Den övervägande andel av tillsynen genomfördes som distanstillsyn. Nämnden bedömer att den planerade tillsynen för helåret kommer att genomföras förutsatt att det är möjligt att genomföra tillsynen som kräver fysiska tillsynsbesök under hösten.

Arbetet med uppföljning av detaljplaner och åtgärdsprogrammet för luft påbörjades. Nämnde deltog i kommunens arbete med att ta fram en handlingsplan för bättre luftkvalitet. Förvaltningen är även aktiv inom luftvårdskursen på universitetet och handleder bland annat projektarbeten om luftutredningar.

Under årets första del arbetade enheten med uppdatering av delegationsordningen, tillsynsbehovsutredningen, översyn av taxeföreskriften, arbete inför uppdatering av föreskriften för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Enheten för VA och områdesskydd

Tillsyn och prövning av enskilda avlopp och områdesskydd gick enligt plan. I stora drag följde tillsynen och antalet inkommande ärenden fjolårets första månader. Tillsynen av 100 små reningsverk påbörjades och planering av cirka 300 inspektioner på enskilda avlopp med tillstånd före miljöbalken. En uppföljande tillsyn skedde parallellt genom att följa upp de ärenden där det finns ett förbud med vite.

Tillsyn och prövning av enskilda avlopp påverkades inte nämnvärt av covid-19 utifrån ett medborgarperspektiv. Däremot ställdes det stora krav på inspektörerna eftersom att de till största delen jobbade hemifrån. De behövde planera sina tillfällen på kontoret då de kan expediera olika skrivelser som beslut och inspektionsrapporter.

En VA-plan för kommunen antogs av kommunfullmäktige under januari månad. Nämnden var delaktig i det arbetet och kommer fortsättningsvis också samverka kring till exempel utredningsområden och behöva ta fram interna rutiner och riktlinjer för enskilda avlopp i olika områden.

Tillsynen av strandskyddstillsyn var nedprioriterad men fjolårets ärenden behöver ändå slutföras.

Nämndens arbete med detaljplaner har följt planeringen. Deltagande i startmöten och granskning av remisser har fortsatt som tidigare trots spridningen av covid-19.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Tack vare att myndigheten hanterar majoriteten av alla förrättningar digitalt har arbetet för de flesta personer genomförts på distans, för att på så sätt minska risken för smittspridning av covid-19. Myndigheten är påverkad av effekterna av covid-19 genom att flertalet stora sammanträden fått skjutas på framtiden. Arbetet med mindre förrättningar har däremot fortgått, i stort sett som vanligt. Effektiviteten i handläggningen har däremot sjunkit något, vilket kommer leda till något lägre debiteringsgrad och därmed också minskade intäkter.

På grund av att myndigheten just nu inte kan hålla större sammanträden, kommer beslut i en del större förrättningar att skjutas på framtiden.

På grund av att sammanträden inte kan hållas som normalt ser myndigheten att det kan bli problem med att uppnå lagkravet på maximalt fyra månaders handläggningstid för ledningsrätter för anläggande av bredband.

Handläggningstiderna för förrättningar sjönk något jämfört med tidigare period, vilket delvis är en effekt av att flera större förrättningar avvaktar beslut. Väntetiden ökad jämfört med samma period föregående år. Eftersom väntetiderna varierar mycket olika perioder så är det för tidigt för att dra slutsatser för helåret.

Livsmedelskontroll

Arbetet med att utföra livsmedelskontroll påverkades av pandemin. Fler besök behövde förbokas och kontroller kunde inte samordnas i samma utsträckning som tidigare. Omställningen till fler digitala kontroller och förbokade besök ser ut att ha bidragit till att färre avvikelser som krävt uppföljande kontroll upptäckts.

Prognosen för helåret är osäker i och med att uppdraget att utföra trängselkontroll har föreslagits fortsätta till 30 september 2021 vilket i så fall kommer att ta ytterligare resurser från livsmedelskontrollen.

Antalet livsmedelsrelaterade klagomål och matförgiftningar var betydligt färre än vanligt vilket troligen är ett resultat av att antalet restaurangbesök minskat bland befolkningen och att magsjukesvirus varit mindre förekommande än vanligt.

Arbetet med registreringar av nya verksamheter och verksamheter som byter ägare löpte på enligt plan.

Tillståndsenheten

Effekterna av covid-19 har medfört att flera serveringsställen såsom nationer och dansställen varit tillfälligt stängda. Flera verksamheter i andra tillsynsklasser har haft få gäster vilket medfört att det inte varit meningsfullt att genomföra tillsynsbesök. Planen för helåret på 170 tillsynsbesök bedöms som genomförbar. Personalresurser på tillståndsenheten har också använts för trängseltillsyn.

Alkohollagen ställer krav på ekonomisk lämplighet. Spridningen av covid-19 har dock inneburit att även många seriösa företagare får tillfälliga ekonomiska svårigheter. Bedömningar av den ekonomiska lämpligheten kommer därför bli mer komplicerade

under det kommande året. Hänsyn behöver bland annat tas till om sökande/tillståndshavaren har visat vilja att göra rätt.

Rådande restriktioner har medfört att färre antal tillsynsbesök genomförts inom butiksledet jämfört med föregående år men planen för inre och yttre tillsyn på tobaksförsäljare bedöms som genomförbar. Likaså tillsynen inom butiksledet som avser receptfria läkemedel, e-cigarettor och folköl.

Särskilt viktiga frågor

Åtgärder med anledning av covid-19

Nämndens verksamhet bedrivs med anpassningar och förändringar sedan mars 2020. Förvaltningen genomförde en snabb omställning till hemarbete och arbetade fram nya rutiner för att möjliggöra det. För att kunna leverera så mycket tillsyn som möjligt under de nya förutsättningarna anpassades tillsynsmetoderna till att bli mer digitala där så var möjligt. Den snabba omställningen till ett mer digitalt arbetssätt kommer att underlätta inför kommande flytt till det nya Stadshuset.

Förvaltningen arbetade för att upprätthålla den interna kommunikationen och genomförde tydliga prioriteringar löpande i verksamheten utifrån rådande förutsättningar.

Från januari till mitten av april 2021 har tillsyn, kontroll och förrättningar bedrivits på samma sätt som under hösten 2020. Det innebar mer tillsyn utomhus och digitalt. Viss tillsyn har av smittskyddsskäl skjutits fram till hösten 2021. Arbetet har genomförts utifrån den arbetsmiljörutin som har tagits fram genom den riskanalys som genomförts på förvaltningen. På grund av den ökade smittspridningen genomförs från och med 13 april inte tillsyn inomhus med undantag för trängselkontroll, matförgiftningar och klagomålsärenden.

Insats trängsel

Förvaltningens arbete fortsatt påverkas väsentligt av covid-19. Sedan årsskiftet har ansvaret för trängsel tillsynen på serveringsställen hanterats av en månadsvis utsedd grupp inspektörer. Förvaltningen genomförde även kontroller i samband med annan planerad tillsyn. 200 tillsynsbesök genomfördes fram till 31 mars. Mycket arbete lades ner på att bevaka ändrade restriktioner och rekommendationer samt tolka och skapa samsyn kring nya regler. Det var också nödvändigt att löpande uppdatera instruktioner och arbetsrutiner för inspektörer, informationsmaterial till företagare och att besvara inkommande frågor från verksamhetsutövare. Intresset från massmedia var fortsatt stort. Förvaltningen deltog tillsammans med andra myndigheter i informationsmöten med näringslivet. Mycket tid lades även ner på att handlägga klagomål. Ungefär 90 klagomål på trängsel kom in under perioden 1 januari-31 mars.

Arbete med digital utveckling

Förvaltningen fortsatte arbetet i enlighet med den digitala färdplanen. Digitalisering handlar både om implementering av nya IT-stöd och om förändrade arbetssätt där färdplanen ska fungera som ett verktyg för att på ett strukturerat sätt välja ut, prioritera och genomföra väl specificerade åtgärder för att på bästa sätt nå fastställda mål.

Omfattande arbete pågår med att skanna in förvaltningens handlingar så de kan vara tillgängliga digitalt. Vid sidan av det pågår även arbete med att kartlägga alla fysiska signaturer som finns i förvaltningens arbetsflöden för att på sikt ersätta så många som möjligt med digitala motsvarigheter.

Övergången till digitala arbetssätt och en papperslös arbetsplats ställer högre krav på kartlagda och enade arbetsprocesser. Under perioden genomfördes därför ett förberedande arbete för att ta in konsultstöd som ska arbeta med att kartlägga förvaltningens processer. Arbetet ska även hjälpa till med att identifiera fler förbättringsområden som vi kan arbeta vidare med framöver.

Nytt digitalt handläggarstöd

Förvaltningen arbetar med att modernisera det befintliga diarie- och ärendehanteringssystemet för verksamhetsområdena livsmedelskontroll, miljöskydd, hälsoskydd, enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd. Projektet är en viktig del i miljöförvaltningens verksamhetsutveckling och innebär att mycket arbete kommer att läggas ner på att ändra arbetssätt till att bli mer digitala.

Systemet innebär även att förvaltningen under året får nya och moderna e-tjänster som kan bidra till en mer pappersfri verksamhet inför flytten till nya stadshuset 2021. Det nya systemet kommer på sikt även att kopplas mot e-arkiv för digital arkivering av handlingar.

Högt resultat i kommunens medarbetarundersökning

Uppsala kommuns årliga medarbetarundersökning genomfördes i mars. Förvaltningen hade den högsta svarsfrekvensen i kommunen med 98 procent. Resultatet på totalen minskade något från 82 året innan till 80 i årets resultat. Totalindex för kommunen i stort ligger på 76.

NKI

Miljöförvaltningen har de senaste åren haft höga NKI-värden¹ för de fyra verksamhetsområden som ingår i mätningarna: miljöskyddstillsyn, hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll och serveringstillstånd.

I resultatet för helåret 2020 som publicerades i april 2021 har livsmedelskontroll och serveringstillstånd fortsatt mycket höga resultat. Miljöskydd stärkte sitt resultat. Hälsoskydds resultat för företagsärenden sjönk under året. Sänkningen bedöms kopplat till att avdelningen till stor del tvingats gå över till digital tillsyn och att viss tillsyn ställdes in helt. Det övergripande resultatet för hälsoskydd, där både företagare, offentliga verksamheter och privatpersoner ingår, ser dock mer per positivt ut.

Snittet (företagsärenden) för miljöförvaltningens samtliga verksamhetsområden är 77, vilket ligger högre än snittet för Uppsala kommun som är 72 och rikssnittet för Sveriges samtliga kommuner som är 75².

¹ NKI redovisas på en skala mellan 1–100, där 100 är högsta betyg. Betyget värderas sedan enligt följande; >80 Mycket högt, 70–80 Högt, 62–69 Godkänt, 50–61 Lågt, <50 Mycket lågt.

² Källa: Sveriges kommuner och regioners sammanställning ”Öppna jämförelser: företagsklimat 2020”.

Bakgrund

Den kommunala organisationen

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige representerar folket i kommunen och tar beslut i kommunens viktigaste frågor. Kommunfullmäktige tar beslut om kommunens inriktning, verksamhet och ekonomi, beslutar om den kommunala förvaltningens organisation och verksamhetsformer, väljer ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen och nämnderna samt väljer revisorer som granskar kommunens verksamhet. Kommunfullmäktige beslutar vilka nämnder som ska finnas och väljer dess ledamöter. Varje nämnd ansvarar för ett visst område.

Nämnderna ansvarar för den löpande verksamheten inom kommunen, förbereder ärenden som ska beslutas av fullmäktige och genomför beslut som fattas i fullmäktige.

Varje nämnd stöds av en förvaltning vars uppdrag är att genomföra de beslut som nämnderna fattar, och förse nämnderna med beslutsunderlag. I förvaltningarna arbetar anställda tjänstepersoner och i praktiken är det dem som sköter genomförandet av kommuners verksamheter, men de förtroendevalda har alltid det yttersta ansvaret.

Kommunfullmäktige ger nämnderna årliga uppdrag och fyraåriga inriktningsmål. Nämnderna upprättar därefter verksamhetsplaner som beskriver hur varje nämnd ska nå inriktningsmålen och vilka beslut som måste tas. I slutet av året beskriver varje nämnd sedan resultaten för sin verksamhet samt hur de har uppnått de uppdrag och mål som getts ut av Kommunfullmäktige i en verksamhetsberättelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Nämnden arbetar också förebyggande genom att sprida information, ge råd och anvisningar. Målet är ett friskt och tryggt Uppsala som utvecklas strukturerat och hållbart.

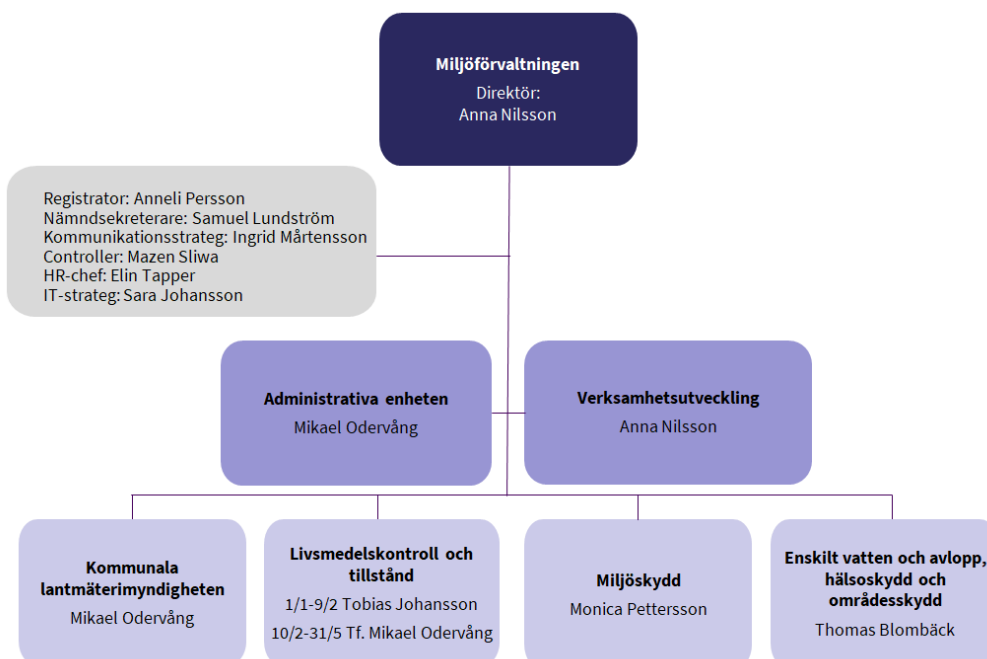
Miljöförvaltningen

Miljö- och hälsoskyddsnämnden stöds av miljöförvaltningen. Miljöförvaltningens verksamhet delas upp i åtta verksamhetsområden indelade i fyra avdelningar som åskådliggörs i organisationsbilden (per 200518) nedan.

Verksamhetsområdena är:

- Miljöskyddstillsyn
- Hälsoskyddstillsyn
- Enskilt vatten och avloppstillsyn
- Områdesskydd
- Samhällsbyggnad och miljöövervakning
- Kommunala lantmäterimyndigheten
- Livsmedelskontroll
- Tillståndsenheten

Förutom de fyra avdelningarna finns en administrativ enhet som bildades 2018 samt två verksamhetsutvecklare som stödjer förvaltningens övergripande arbete. Dessutom finns stabsfunktioner från kommunledningskontoret knutna till miljöförvaltningen som stödjer med registratur, nämndsekretariat, kommunikation, ekonomi, HR och IT.

Begreppsdefinitioner

De begrepp som används i verksamhetsberättelsen förklaras under detta avsnitt.

Tillsyn	<p>Aktiviteter som syftar till att säkerställa att lagstiftningen följs. Förebyggande tillsyn definieras som de aktiviteter som planeras utifrån risk- och erfarenhet. Uppföljande tillsyn föräns av att brister har uppmärksamats i en verksamhet.</p> <p>Inom alkoholtillsynen finns yttre respektive inre tillsyn. Yttre tillsyn definieras som den tillsyn som sker på plats på serveringsstället. Inre tillsyn är den tillsyn som genomförs genom förfrågningar till andra myndigheter (granskning av bland annat handel och vandel).</p>
Kontroll	<p>Aktiviteter som syftar till att säkerställa att livsmedelslagstiftningen följs. Likheterna med tillsyn är stora, men tillsyn enligt miljöbalken anses ha en bredare innebörd än kontroll via livsmedelslagstiftningen. Motsvarigheten till förebyggande tillsyn och uppföljande tillsyn benämns i livsmedelslagstiftningen som normal kontroll respektive extra offentlig kontroll.</p>
Förrättning	<p>Ett ärende inom kommunala lantmäterimyndigheten som oftast tillkommit genom en ansökan och som alltid leder till ett myndighetsbeslut fattat av en förrättningslantmätare. En förrättning hanterar frågor gällande fastighetsbildning, fastighetsbestämning, servitutsfrågor m.m.</p>
Inspektion	<p>Ett föränsmält eller oanmält tillsynsbesök för att kontrollera hur en verksamhet eller fastighetsägare lever upp till krav och informera om lagstiftningen.</p>
Besök	<p>Alla kundmöten på plats hos verksamhetsutövaren.</p>
Ärende	<p>En avgränsad fråga som myndigheten/förvaltningen arbetar med. Det innehåller handlingar som har upprättats eller inkommit till förvaltningen.</p>

Ärendebalans	Antal ärenden som inte är avgjorda (antal påbörjade ärenden under en period minus antalet avslutade ärenden under samma period).
Remiss	Ett ärende som myndigheten får för yttrande.
Anmälan	Alla ärenden där någon gör en anmälan om något. Genererar ett beslut, men inte ett tillstånd.
Ansökan	Alla ärenden där någon ansöker om något. Genererar ett beslut eller ett tillstånd.
Klagomål	Aktiviteter för att se att lagstiftningen följs. Tillsynen föränleds av att andra misstänker brister. Här inkluderas ”extra offentlig kontroll”.

Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller

Nämnden bidrar till en hållbar samhällsutveckling genom sitt grunduppdrag med tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller. Genom att kontrollera att miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter m.fl. följs minskar utsläppen av miljöskadliga ämnen, maten blir säkrare att äta och folkhälsan blir bättre. Genom ett effektivt, rättsäkert och serviceinriktat arbete och tydlig och lättillgänglig information ger nämnden kommunens invånare och verksamheter förutsättningar att göra rätt och bidrar till likvärdiga konkurrensvillkor. På så sätt bidrar nämnden till de globala hållbarhetsmålen och de nationella miljö kvalitetsmålen.

Avdelningen för miljöskydd

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken till skydd för miljön. Tillsynen är en viktig del i arbetet med att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Tillsynen är riskbaserad och omfattar ett stort antal olika typer av verksamheter så som lantbruk, kemisk industri, fordonsservice, avloppsreningsverk, täkter och förbränningsanläggningar.

Fokus i tillsynen 2021 är att

- Leverera tillsyn till de verksamheter som ska ha tillsyn 2021 enligt behovsutredningen
- Leverera tillsyn till de verksamheter som inte har fått den planerade tillsynen 2020 på grund av pandemin (tillsynsskuld)
- Bidra i arbetet med stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan
- Vara delaktiga i utvecklingen av och övergången till nytt digitalt ärende- och diariehanteringssystem
- Svara på inkommande bygglovsremisser och planremisser
- Delta i miljösamverkan i Uppsala län inom miljöskyddsområdet
- Fortsätta arbetet med källspårning av PFAS
- Bidra i kommunens övergripande arbete med att ta fram lokala åtgärdsprogram för vatten.

Tillsyn

Nämnden genomfört tillsyn på timavgift och kommunbidrag enligt plan under årets första del. Nämnden genomförde något färre timmar tillsyn på årlig avgift än planerat under den första delen av året, men planerar att kunna ta igen det under den resterande delen av året. Under tertial ett har nämnden utöver tillsyn arbetat med översyn av flera styrdokument som delegationsordningen, tillsynsbehovsutredningen och taxeföreskrifter med taxebilagor. Under början av året har nämnden påbörjat införandet av ett nytt ärendehanteringssystem, som driftsätts under hösten 2021. Bedömningen är att målen på helår för tillsyn kommer att kunna nås.

Miljöskydd	Planerad tillsyn 2021	Genomförd tillsyn per 31 mars 2021	
		Timmar/antal	Procent av totalen
Tillsyn av objekt med årlig avgift (inkl. köldmedia och tillsynsskuld)	3 100 timmar	630 timmar	20 procent
Tillsyn med timavgift inkl. uppföljande tillsyn	745 timmar	234 timmar	31 procent
Tillsyn med kommunbidrag (tillsynsprojekt)	440 timmar	131 timmar	30 procent

Inkommande ansökningar och anmälningar

Antalet inkomna ansökningar är lika många som föregående år och följer prognos. Antalet inkomna anmälningar är färre än tidigare år vid samma tidpunkt.

Avdelningen handlägger flera olika typer av anmälningar. De vanligaste är anmälan om miljöfarlig verksamhet, anmälan om efterbehandling och anmälan om värmepump. Även anmälan om dagvattenanläggning och anmälan om att cistern tagits ur bruk förekommer.

Avdelningen handlägger flera olika typer av ansökningar. De vanligaste ansökningsärendena är ansökan om kemisk bekämpning och ansökan om värmepump, men även ansökningar om dispens från spridning av gödsel förekommer.

Inkommande remisser och klagomål

Antalet remisser är fler än tidigare år vid samma tidpunkt. Antalet klagomål är något färre än samma tidpunkt föregående år.

Avdelningen hanterar flera olika typer remisser, men de vanligaste är remisser gällande vattenskyddsdispenser och lokaliseringsprövningar/bygglov. Utöver de remisser som handläggs på miljöskyddsavdelningen lägger avdelningen även tid i remisser som handläggs på andra avdelningar. Vanliga ärenden är även remisser i tillståndsärenden från miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Uppsala län och mark- och miljödomstolen. Utöver detta får avdelningen remisser från andra tillsynsvägledande myndigheter. Bland klagomålsärenden är nedskräpningsärenden vanligast men klagomål gällande gödsellagring, förvaring av bilar och kemikalieutsläpp förekommer också.

Verksamhetsresultat

Miljöskydd	Mars 2018	Mars 2019	Mars 2020	Mars 2021
Antal inspektioner	114	97	96	110*
Antal verksamheter som fått besök	100	87	86	87*
Antal inkommande ansökningar	9	13	17	17
Antal inkommande anmälningar	53	65	62	54
Antal remisser	15	22	33	39
Antal klagomål	7	27	27	23

*På grund av covid-19 har tillsyn bedrivits på nya sätt. Inspektionsbesök ersattes i många fall av digitala möten eller genom inhämtande av information och dialog på telefon och e-post.

Verksamhetens påverkan av spridningen av covid-19

Förvaltningen har fortsatt att bedriva en stor del av sin tillsyn digitalt. I de fall tillsyn kan genomföras utomhus och enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer har tillsyn på plats ute hos verksamhetsutövarna genomförts. Viss tillsyn har av smittskyddsskäl skjutits fram till hösten 2021.

Från januari till mitten av april 2021 har tillsyn bedrivits på samma sätt som under hösten 2020. Det innebar mer tillsyn utomhus och digitalt. På grund av den ökade smittspridningen genomförs från och med 13 april inte tillsyn inomhus.

Sammanfattande bedömning

Nämndens bedömning är att den planerade tillsynen för helåret kommer att kunna genomföras förutsatt att det är möjligt att genomföra tillsynen som kräver fysiska tillsynsbesök under hösten. Nämndens fokus för året är att genomföra tillsyn på årlig avgift enligt plan samt att arbeta av tillsynsskulden enligt plan som tillkom främst 2020 i samband med pandemin.

Under årets första del lades mer tid än förväntat på förvaltningsövergripande arbete med delegationsordningen, tillsynsbehovsutredningen och taxeföreskrifter med taxebilagor.

Enheten för hälsoskydd

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken till skydd för människors hälsa. Tillsynen syftar till att förhindra att människor blir besvärade eller sjuka av inomhusmiljön eller bristfällig hygien. Tillsynen är riskbaserad och fokuserar på vardagsmiljön för känsliga grupper, som barn, unga och äldre och på verksamheter med ökad risk på grund av till exempel stickande eller skärande inslag. Det innebär bland annat tillsyn av förskolor, skolor, vårdlokaler, bassängbad och tatueringssalonger.

Fokus i tillsynen 2021 är att

- Leverera tillsyn till de verksamheter som ska ha tillsyn 2021 enligt behovsutredningen
- Leverera tillsyn till de verksamheter som inte har fått den planerade tillsynen 2020 pga. pandemin (tillsynsskuld)
- Fortsätta och utveckla samarbetet inom kommunen med de aktörer som är viktiga för inomhusmiljön i skolor, fritidshem, förskolor och vårdboenden.
- Fortsätta och vidareutveckla uppsökande bostadstillsyn som komplement till händelsestyrd tillsyn och fastighetsägartillsyn med fokus på egenkontroll.
- Bidra i arbetet med luftkvalitet
- Bidra i stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan
- Delta i miljösamverkan i Uppsala län inom hälsoskyddstillsyn
- Fortsätta en förstärkt tillsyn av radon i flerbostadshus
- Vara delaktiga i utvecklingen av och övergången till nytt digitalt ärende- och diarierhanteringssystem
- Bidra i trängselutredningen

Tillsyn

Tillsyn på årlig avgift löper enligt plan, men andelen tillsyn är något lägre än prognosen för året. En av anledningarna var behovet av förvaltningsövergripande arbete med uppdatering av tillsynsbehovsutredningen, översyn av taxeföreskriften, arbete inför uppdatering av föreskriften för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och översyn av delegationsordningen. Tillsyn utförs främst som distanstillsyn. Enheten har fortsatt sin omställning till digital tillsyn och ser att omställningen till nya arbetssätt tagit tid.

Tillsynen på timavgift var lägre än förväntat för perioden, men prognosen är att förvaltningen kommer att nå helårsmålet. Nämnden lade ner mycket tid på enskilda ärenden med tidigare identifierade avvikelser.

Den förstärkta tillsynen av radon i flerbostadshus har etablerats och kommer att fortlöpa flera år framåt. Extra resurser tillsattes för att möta det stora inflödet av inkommande handlingar. På grund av projektets omfattning finns det dock risk att svarstiderna till fastighetsägarna är längre än önskvärt.

Andelen genomförd tillsyn på kommunbidrag (tillsynsprojekt) är lägre än prognosen vilket är förväntat, eftersom några projekt som till exempel uppsökande bostadstillsyn planeras till tredje tertiet. Det finns risk för att den uppsökande bostadstillsynen inte kan genomföras med fysiska tillsynsbesök beroende på pandemin och dess restriktioner. Projektet kommer då att genomföras på ett alternativt sätt. Projektet för uppföljning av samhällsbyggnad samt tillsynen av luftkvalitet och arbete med åtgärdsprogrammet genomfördes enligt plan. I uppföljningsprojektet granskas bland

annat 20 detaljplaner som vunnit laga kraft för att undersöka hur nämndens yttranden tagits omhand och effekterna av nämndens detaljplaneyttranden.

Förvaltningen deltar aktivt i hälsoskyddsprojekt i Mitt Miljösamverkan, bland annat genom deltagande i projektgruppen för bassängbad. Projektgruppen arbetar bland annat med att ta fram tillsynsmaterial med bedömningsgrunder och informationsmaterial.

Hälsoskydd	Planerad tillsyn 2021	Genomförd tillsyn per 31 mars 2021	
		timmar/antal	procent av totalen
Tillsyn av objekt med årlig avgift (varav 337 h tillsynsskuld)	3 337 timmar	586 timmar	18 %
Tillsyn av objekt med timavgift (förebyggande och uppföljande)	724 timmar	97 timmar	13 %
Tillsyn med kommunbidrag (tillsynsprojekt)	555 timmar	89	16 %

Inkommande ansökningar och anmälningar

Inkommande anmälningar av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter är färre än prognos men i linje med föregående år. Övriga inkommande anmälningar och ansökningar är fler än föregående år men lägre än prognos. Nämnden fick in färre anmälningar om komposter och något färre ansökningar om hållande av lantbruksdjur.

Inkommande remisser och klagomål

Nämnden har fått in 62 klagomål under första tertialet vilket är något fler än prognos och fler än tidigare år. Fler klagomål om buller än vanligt har kommit in vilket troligtvis beror på att människor till följd av covid-19 jobbar hemifrån och upplever ljud som störande under dagtid när de under vanliga omständigheter jobbar på sin arbetsplats.

Antal inkomna remisser är mycket lägre än prognosen, särskilt remisser om offentliga tillställningar på grund av restriktionerna till följd av covid-19.

Verksamhetsresultat

Verksamhetsresultat hälsoskyddstillsyn	Mars 2019	Mars 2020	Mars 2021
Antal inspektioner	93	136	89 ¹
Antal verksamheter med besök	78	128	88 ¹
Antal inkommande anmälningar av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter	10	11	11
Antal övriga inkommande ansökningar och anmälningar	16	30	44
Antal remisser	39	18	12
Antal nya klagomål	44	51	62

- 1) På grund av covid-19 har tillsyn bedrivits på nya sätt. Inspektionsbesök ersattes i många fall av digitala möten eller genom inhämtande av information och dialog på telefon och e-post.

Verksamhetens påverkan av spridningen av covid-19

Förutsättningarna att bedriva hälsoskyddstillsyn förändrades med pandemin. Nya tillsynsbesök genomfördes helt digitalt under första tertialet, bland annat på vård- och omsorgsboenden, skolor, förskolor och badanläggningar. Tillsyn som bedöms kräva fysiska tillsynsbesök skjuts upp till tertial tre.

Sammanfattande bedömning

Nämndens fokus är att genomföra tillsyn på årlig avgift enligt plan samt att arbeta av tillsynsskulden som tillkom främst 2020 i samband med pandemin. Nämnden lyckades bra med att ställa om de flesta tillsynsområden till digital tillsyn och löpande förbättra tillsynsmetodiken för distanstillsyn.

Under första tertialet lades mer tid än planerat på förvaltningsövergripande arbete med uppdatering av tillsynsbehovsutredningen, översyn av taxeföreskriften, arbete inför uppdatering av föreskriften för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och översyn av delegationsordningen.

Nämnden bedömer att den planerade tillsynen för helåret kommer att genomföras förutsatt att det är möjligt att genomföra tillsynen som kräver fysiska tillsynsbesök under hösten.

Enheten för VA och områdesskydd

Nämnden utfärdar tillstånd och har tillsyn enligt miljöbalken över små avloppsanläggningar, med upp till 200 personekvivalenter (pe) anslutna. Detta är ett led i att minska övergödning och uppnå god ekologisk status i sjöar och vattendrag men också att förbättra kommunens dricksvattenkvalité.

Nämnden har även tillsyn av enskilda vattentäkter. Enskilda vattentäkter omfattas inte av tillstånds- eller anmälningsplikt och vattenkvaliteten är den enskilde fastighetsägarens ansvar. Tillsynen av enskilt dricksvatten är därför händelsestyrd på så vis att nämnden agerar på klagomål eller när en olägenhet uppstår.

Nämnden har också tillsyn av skyddade områden enligt strandskyddsreglerna och kommunala naturreservat. Tillsynen av strandskydd syftar till att trygga allmänhetens tillgänglighet till stränder (Allemansrätten) och att bevara goda livsvillkor för djur och växter. Tillsynen av naturreservaten syftar till att kontrollera att reservatsföreskrifter och att förvaltningsplaner följs så att områdena skyddas.

Övergripande prioriteringar 2021 är att

- fortsätta med tillsynen av enskilda avlopp med tillstånd före miljöbalken (1999) enligt den plan som fastställdes i nämnden 2019
- fortsätta med tillsynen av små och mellanstora minireningsverk
- följa upp den tillsyn som startades hösten 2020 vid sjön Trehörningen
- utföra händelsestyrd tillsyn inom naturreservaten pga. klagomål och samverka med förvaltarna och andra delar av kommunen
- hantera inkommande avlopps- och områdesskyddsärenden ärenden löpande, med en maximal väntetid på 4 veckor
- delta i arbetet med att implementera kommunens VA-plan
- svara på inkommande bygglovsremisser och planremisser.

Tillsyn

Arbetet med tillsyn av enskilda avlopp gick enligt plan. Inspektioner av enskilda avlopp med tillstånd före miljöbalken planerades och totalt blir det 39 inspektionsdagar i år med start i mitten av april. Det blir något färre inspektioner än planerat eftersom att fler fastighetsägare än tidigare dömde ut sitt avlopp själva och för att vissa fastigheter snart kommer få möjligheten att anslutas till kommunalt avlopp och därför inte kommer ingå i tillsynen.

Nämnden påbörjade tillsynen av 100 små minireningsverk. De äldsta minireningsverken valdes ut för tillsyn. I tillsynen kontrolleras dels fastighetsägarens egenkontroll och dels provresultat från reningsverken.

Tillsynen av mellanstora reningsverk med årlig avgift gick enligt plan, men något färre reningsverk behöver ha inspektion än vad som var planerat.

I den uppföljande tillsynen kontrolleras om tidigare utdömda avlopp ersatts av nya anläggningar. Inga viten dömdes ut men oanmälda inspektioner genomfördes.

LOVA³-bidrag beviljades av länsstyrelse för utveckling av tillsynen på minireningsverk som ska påbörjas under hösten. Upphandling av konsult påbörjades.

Tillsyn av strandskydd längs med nordvästra sidan av sjön Trehörningen påbörjades under hösten 2020. Inspektionsrapporter skickades ut efter årsskiftet. Beslut i de 20- talet ärendena planeras vara klara innan sommaren. Eftersom nämnden är skyldig att åtalsanmäla olagligheter behövde tid läggas även på detta.

Tid lades också på förvaltningsövergripande arbete med att ta fram ett förslag till ny taxa, påbörja tillsynsbehovsutredning och översyn av delegationsordningen. Tid avsattes även till kvalitetsarbete, till exempel att information och blanketter ska ha rätt grafisk profil och att informationen på uppsala.se ska vara rätt.

En VA-plan antogs av kommunfullmäktige under januari månad. Nämnden var delaktig i det arbetet och kommer fortsättningsvis också samverka kring till exempel utredningsområden och behöva ta fram interna rutiner och riktlinjer för enskilda avlopp i olika områden.

Enskilt vatten och avlopp, områdesskydd och samhällsbyggnad	Planerad tillsyn 2021	Genomförd tillsyn per 31 mars 2021	
		timmar/antal	% av totalt
Tillsyn av avlopp med årlig avgift (reningsverk 25-200 pe)	75 timmar	9 timmar <i>3 av 7 inspektioner</i>	12 %
Tillsyn av avlopp med timavgift	1 537 timmar	143 timmar	9 %
Tillsyn av avlopp med kommunbidrag	700 timmar	448 timmar	60 %
LOVA-projekt	200 timmar	20 timmar	10 %
Tillsyn av områdesskydd med timavgift	41 timmar	6 timmar	3 %
Tillsyn av områdesskydd med kommunbidrag	50 timmar	12 timmar	29 %

Inkommande ansökningar

Väntetiden för ansökningar inom VA och områdesskydd var mindre än 4 veckor under de tre första månaderna. Antalet inkommande ärenden inom VA var enligt prognos och stämmer väl överens med förra året. Totalt kom det in 115 ansökningar och 83 tillstånd utfärdades. Antalet tillstånd är något under prognosen. Det beror på att fokus i januari låg på att granska utförandeintyg och att avsluta äldre ärenden som sköts upp från år 2020.

Antal ansökningar om tillstånd eller dispens inom naturreservat samt strandskyddsdispenser var totalt 18 stycken, vilket är i linje med förra året. Totalt meddelades 12 beslut i ansökningsärenden.

I övrigt kom det in ett 20-tal ärenden som anmälningar, samråd och kännedomsärenden.

³ Lokala åtgärder för bättre havs- och vattenmiljö

Inkommande remisser och klagomål

Antalet bygglovsremisser var betydligt färre än förväntat. Antalet sjönk till hälften jämfört med samma period förra året. Orsaken till att antalet remisser minskade var troligen på grund av handläggningen hos bygglov. En ökning är troligen på gång.

Planremisser för granskning var i samma omfattning eller något fler än samma period förra året.

Det kom inte in några klagomål inom områdesskydd. Endast tre klagomål kom in gällande avlopp. Det är färre än förväntat.

Verksamhetsresultat

Enskilt vatten och avloppstillsyn	Mars 2019	Mars 2020	Mars 2021
Antal inspektioner	108	104	118
Antal inkommande ansökningar om enskilt avlopp	84	113	115
Antal utfärdade tillstånd för enskilt avlopp	79	79	83
Ärendebalans ⁴ tillståndsansökningar	+5	+34	+33
Antal utdömda avlopp (utfärdade utsläppsförbud)	8	62	9
Antal bygglovsremisser	21	30	15
Antal klagomål	4	6	3

⁴ Antal påbörjade ärenden under en period minus antalet avslutade ärenden under samma period.

Områdesskydd	Mars 2019	Mars 2020	Mars 2021
Antal inspektioner	5	7	3
Antal utskick/kontaktade fastighetsägare inom strandskyddstillsyn	0	5	0
Antal ansökan om tillstånd och/eller naturreservat samt strandskyddsdispenser	13	18	18
Antal remisser	3	3	4
Antal nya klagomål	1	0	0

Samhällsbyggnad	Mars 2019	Mars 2020	Mars 2021
Antal registrerade timmar	130	197	212
Antal startmöten	4	4	5
Antal yttranden samråd	4	4	5
Antal yttranden granskning	2	6	6

Verksamhetens påverkan av spridningen av covid-19

Tillsyn och prövning av enskilda avlopp påverkades inte nämnvärt av covid-19 utifrån ett medborgarperspektiv. Däremot ställdes det stora krav på inspektörerna eftersom att de till största delen jobbade hemifrån. De behövde planera sina tillfällen på kontoret för att expediera olika skrivelser som beslut och inspektionsrapporter. Med ökad arbetsbelastning under vår och höst då det är högsäsong för avlopp och strandskydd, kan väntetiden för att få ett beslut öka på grund av hemmaarbete under pandemin.

Sammanfattande bedömning

Tillsyn och prövning av enskilda avlopp och områdesskydd gick enligt plan. I stora drag följde tillsynen och antalet inkommande ärenden fjolårets första månader. Under april till och med oktober kommer en hel del avloppstillsyn att utföras vilket kan påverka väntetiderna för avloppsansökningar.

Tillsynen av strandskyddstillsyn var nedprioriterad men fjolårets ärenden behöver ändå slutföras.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Den kommunala lantmäterimyndigheten är en fristående myndighet under miljö- och hälsoskyddsnämnden. Beslut fattas inte på delegation från nämnden utan av respektive förrättningslantmätare enligt lag.

Den kommunala lantmäterimyndigheten ansvarar för all fastighetsbildning inom Uppsala kommun och jobbar med allt från små avstyckningar till stora anläggningsförrättningar. Myndigheten ansvarar också för att uppdatera kommunens kartor vid bildande eller ombildande av fastigheter och för att bland annat lägga in rättigheter, såsom servitut för exempelvis väg och avlopp, i kommunens kartor. Lantmäterimyndigheten ansvarar också för att sätta belägenhetsadresser och för att hålla lägenhetsregistret uppdaterat.

Fokus 2021

- Bibehålla den korta väntetiden på förrättningar.
- Förbättra kvaliteten på registerkartan, vilket är en del av ett större projekt som drivs av Lantmäteriet (den statliga myndigheten).

Förrättningar

Myndigheten fattade något färre beslut än planerat. Antalet beslut varierar över tid och det är för tidigt att dra slutsatser om utfallet på helår.

I princip samtliga ärenden handläggs nu digitalt vilket är den största anledningen till att arbetet kunnat genomföras utan att vara på plats på kontoret.

Inkommande ansökningar

Antalet inkomna ansökningar var något lägre än planerat men ligger i linje med föregående år.

Inkommande remisser

Myndigheten svarade på samtliga remisser från stadsbyggnadsförvaltningen.

Verksamhetsresultat

Kommunala lantmäterimyndigheten	Mars 2019	Mars 2020	Mars 2021
Förrättningar	Antal	Antal	Antal
Förväntat antal beslut	75	75	75
Antal fattade beslut	87	63	59
Förväntat antal ansökningar	75	75	75
Utfall ansökningar	64	62	60
Ärendebalans⁵	Antal	Antal	Antal
Förväntad ärendebalans i slutet av respektive år	240	240	240
Aktuell ärendebalans	316	253	223
Nyckeltal			
Handläggningstid (veckor) ⁶	56	39	37
Väntetid (veckor) ⁷	19	9	16
Äldre pågående ärenden ⁸	16	20	12

Verksamhetens påverkan av spridningen av covid-19

Myndigheten som helhet är fortfarande relativt marginellt påverkade av covid-19. Den digitala handläggningen medför att de flesta kan utföra arbetet hemifrån, med hjälp av några personer som är på plats på kontoret för att assistera med skanning av handlingar mm.

Effektiviteten i handläggningen har sjunkit något på grund av arbete hemifrån, vilket leder till något lägre debiteringsgrad. Samtidigt har det medfört att mer arbete lagts på rättning av registerkartan och annat kvalitetsarbete.

Myndigheten tvingades skjuta upp flertalet sammanträden i många förrättningar vilket leder till att handläggningen inte kan fortskrida som planerat. Detta kan medföra stora problem för sökanden eftersom att det stoppar upp processen. Under perioden har myndigheten försökt hitta andra vägar i några förrättningar för att komma vidare. Fler möten genomfördes digitalt men vi delade också upp möten på plats och hade flera sammanträden med färre deltagare per möte.

På grund av att sammanträden inte kan hållas som normalt ser myndigheten att det kan bli problem med att uppnå lagkravet på maximalt fyra månaders handläggningstid för ledningsrätter för anläggande av bredband.

⁵ Samtliga ärenden som handläggs, eller är möjliga att handläggas.

⁶ Avser tiden från det att ansökan om lantmäteriförrättning har inkommit till dess att beslut om avslutad förrättning har tagits. Överklagandetid samt tid för registrering av förrättningen innefattas inte.

⁷ Avser tiden från det att ansökan om lantmäteriförrättning har inkommit till dess att en handläggare utses.

⁸ Innefattar pågående ärenden som är äldre än fem år. Nyckeltalet togs fram 2018.

Sammanfattande bedömning

Handläggningstiderna för förrättningar var kortare än motsvarande tid förra året, vilket dels beror på en bibehållen effektivitet i kombination med mer utvecklade rutiner. Minskningen beror också på att antalet avslut av gamla ärenden varit lägre.

Myndighetens sammanfattade bedömning är att väntetiderna fortsätter att minska över tid, även om väntetiden för just den här perioden var längre på grund av lägre bemanning.

Enheten för livsmedelskontroll

Avdelningen för livsmedelskontroll ska genom regelbundna kontroller säkerställa att Uppsalas livsmedelsföretag uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen. Syftet är att konsumenten ska få säkra och korrekt märkta livsmedel. Kontrollen ska vara professionell, verkningsfull och ändamålsenlig för konsumenternas och företagens bästa. En bra kontroll bidrar till att konsumenterna får säkra livsmedel som de kan lita på, att företagen har tilltro till kontrollen och upplever den som meningsfull och att samverkan med andra berörda kontrollmyndigheter är god.

Fokus i kontrollen 2021

- Att planen för planerad kontroll genomförs. Under 2021 planerar nämnden att göra ca 1 580 planerade kontroller vid cirka 1260 anläggningar
- Utföra kontroll av de operativa mål⁹ som berör Uppsala
- Delta i och utveckla miljösamverkan i Uppsala län inom livsmedelskontroll
- Information och rådgivning till livsmedelsföretag
- Delta i nationella arbetsgrupper inom kosttillskott och dricksvatten
- Utveckla dricksvattenkontrollen
- Utveckla arbetet med sanktioner och uppföljning för effektiv kontroll
- Utredda/upptäcka livsmedelsfusk
- Att handlägga RASFF¹⁰, klagomål och misstänkta matförgiftningar
- Information och aktiv rådgivning till livsmedelsföretag som får tillsyn under sitt första verksamhetsår

Kontroller

I februari gjordes en omstrukturering av arbetsuppgifter på enheten. Det infördes två enhetsledare för att stötta arbetet kring planering, rapportering och uppföljning. Detta innebar att resurser för kontrollen minskades något.

Under januari till mars 2021 har totalt 309 planerade kontrollbesök¹¹ genomförts. Det innebär att 20 procent av kontrollplanen för året har genomförts.

Uppföljande kontroll har gjorts i mindre utsträckning än planerat. Under januari till mars 2021 har totalt 28 uppföljande kontrollbesök genomförts vilket är ca 14 procent av prognosen för hela året. Andelen uppföljande kontroller är lägre än föregående år

⁹ Operativa målen är en del av den nationella kontrollplanen för Sverige

¹⁰ RASFF är EU:s system för snabb varning om livsmedel som utgör eller kan antas utgöra en risk för människors hälsa

¹¹ De kontroller som finansieras av årsavgifter som betalas vid årets början.

vilket till stor del tros bero på pandemin. Digitala och förbokade kontroller har genomförts i större utsträckning vilket gjort att kontrollen inte upptäckt lika många avvikelser som krävt en uppföljande kontroll. Det är troligt att målet för helåret inte kommer att nås men det är beroende av hur smittläget och fortsatta restriktioner utvecklar sig.

Livsmedelskontroll	Mål för 2021 (helår)	Genomförd kontroll per 31 mars 2021	
		Antal	Procent av mål för helår
Planerad kontroll ¹²	Ca 1 580 kontrollbesök är inplanerade för året	309	20 %
Antal uppföljande kontrollbesök som genomförts under perioden	200 (prognos helår)	28	14 %

Inkommande ansökningar och anmälningar

Prognosen vid årets början var att ca 275 anläggningar skulle registreras under året. Det är både helt nya verksamheter och ägarbyten. Under årets första tre månader inkom 67 registreringar vilket är något färre än motsvarande period de senaste åren. Ett normalår brukar ca 150-200 verksamheter upphöra eller byta ägare. Pågående pandemi gör det troligt att fler verksamheter än vanligt kommer att byta ägare under året och inte bara i samband med årsskiftet.

Under perioden januari till mars 2021 fick 40 nya anläggningar kontroll. Förutom kontroll ingår vid förstaårskontroll också särskilda informationsinsatser som finansieras av kommunbidrag.

Nya livsmedelsanläggningar/ägarbyten	Antal januari-mars		
	2019	2020	2021
Inkomna registreringar	98	84	67
Antal kontrollbesök på nya anläggningar	67	44	40

Inkommande remisser och klagomål

Det inkommer en handfull remisser per år. Dessa berör uteslutande förändringar av lagstiftning eller dess tillämpning. Nämnden lämnade i januari ett yttrande på en tidigare inkommen remiss om förslag till nya föreskrifter om jägares leveranser av små mängder vildsvin och kött av vildsvin.

Inom livsmedelskontrollen brukar inkommande klagomål vara en betydande arbetsuppgift. Under januari till mars har det inkommit knappt hälften av antalet klagomål och matförgiftningar som inkom föregående år. Detta är troligen ett resultat av att färre personer besöker restauranger och äter måltider utanför hemmet under pågående pandemi. Samhällets rekommendationer om att vara noggrann med handhygien och att hålla avstånd antas bidragit till att de säsongsvirus som orsakar magsjuka varit betydligt mer sällsynta vilket gjort att färre personer anmält misstanke om matförgiftning.

¹² De kontroller som finansieras av årliga kontrollavgifter.

Klagomål och remisser	Antal januari-mars		
	2019	2020	2021
Inkomna matförgiftningsärenden	96	91	35
Inkomna RASFF och produktåterkallelser	24	8	13
Övriga inkomna klagomålsärenden	28	45	24
Kontrollbesök med anledning av klagomål	11	10	9
Inkommande remisser	2	0	1

Verksamhetsresultat

Arbetet med att utföra livsmedelskontroll är påverkat av restriktionerna som pandemin medfört. Av det totala antalet kontrollbesök så har vi gjort ca 75 procent jämfört med motsvarande period 2020.

Nämnden har beslutat om fler förelägganden än motsvarande period 2020 och det beror till stor del på att vi i större utsträckning riktar förelägganden mot vattenanläggningar som inte provtagit sitt vatten i tillräcklig utsträckning under föregående år.

Övriga Verksamhetsresultat livsmedel	Januari till mars 2019	Januari till mars 2020	Januari till mars 2021
Totala antalet kontrollbesök	518	522	386
-varav besök planerad kontroll	396	421	309
-varav första besök	67	44	40
-varav uppföljande kontroll	44	47	28
-varav kontrollbesök med anledning av klagomål	11	10	9
Antal föreläggande	6	13	17
Antal beslut om förbud	4	0	4
Antal beslut om livsmedelssanktionsavgift ¹³	0	1	0
Antal pågående ärenden som är äldre än 18 månader	7	12	24

¹³ Livsmedelssanktionsavgifter infördes i lagstiftningen 1 januari 2019

Verksamhetens påverkan av spridningen av covid-19

Pandemin har bidragit till att färre oanmälda kontroller kunnat genomföras vilket minskat effektiviteten i kontrollen.

Ett led i att minimera fysiska möten är att digitala kontroller utförs i större utsträckning. Kombinationen av fler digitala kontroller och kortare besök på plats kan ha bidragit till att färre avvikelser som lett till uppföljande kontrollbesök påvisats under perioden januari-mars jämfört med tidigare år.

För livsmedelsinspektörerna har mycket arbete gått åt till trängselkontroll och att bevaka de regeländringar som Folkhälsomyndigheten inför i trängselföreskrifter och allmänna råd. I arbetet har även ingått att tolka och förmedla information om nya bestämmelser till verksamheter, samt till berörd personal inom förvaltningen. Uppdraget att utföra trängselkontroll har föreslagits fortsätta till den 30 september 2021.

Nyckeltal gällande covid-19	Januari till mars 2021
Totala antalet tillsynsbesök	200
Totala antalet inkomna klagomål	91

Sammanfattande bedömning

Arbetet med att utföra livsmedelskontroll har påverkats av pandemin. Kontrollen blir mindre effektiv när besöken behöver förbokas och inte kan samordnas i samma utsträckning som tidigare.

Pandemin har inneburit en omställning till fler digitala kontroller och förbokade besök vilket trots bidragit till att färre avvikelser som krävt uppföljande kontroll upptäckts.

Antalet livsmedelsrelaterade klagomål och matförgiftningar har varit betydligt färre än vanligt vilket kan bero på att antalet restaurangbesök minskat bland befolkningen och att magsjukevirus varit mindre förekommande än vanligt.

Antalet registreringar av nya verksamheter och verksamheter som byter ägare har löpt på enligt plan.

Prognosen för helår är osäker i och med att uppdraget att utföra trängselkontroll har föreslagits fortsätta till 30 september 2021 vilket i så kommer att ta ytterligare resurser från livsmedelskontrollen.

Tillståndsenheten

Tillståndsenheten utövar prövning av ansökan om serveringstillstånd och tillstånd för tobaksförsäljning. Enheten ansvarar också tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lagen om receptfria läkemedel samt lotterilagen. Arbetet syftar till att säkerställa en ansvarfull alkoholservice och ansvarfull försäljning av tobak, e-cigarett, lotterier, folköl- och receptfria läkemedel. Arbetet bedrivs genom tillståndsgivning samt inre och yttre tillsyn.

Fokus 2021

- Verka för en ansvarsfull alkoholservice
 - o Genomföra plan för inre tillsyn.
 - o Handlägga ansökningar om serveringstillstånd skyndsamt och säkert
 - o Genomföra plan för yttre tillsyn hos serveringsställen.
 - o Erbjud utbildning i ansvarfull alkoholservice.
- Verka för en ansvarsfull tobaksförsäljning
 - o Handlägga ansökningar om tobakstillstånd skyndsamt och säkert.
 - o Genomföra plan för inre tillsyn på befintliga tobaksförsäljare.
 - o Genomföra plan för yttre tillsyn hos tobaksförsäljare.
- Handläggning av registreringslotterier
- Verka för ansvarfull försäljning av receptfria läkemedel, e-cigarett och folköl.
 - o Genomföra plan för yttre tillsyn inom butiksledet.

Tillsyn

Effekterna av covid-19 har medfört att flera serveringsställen i klass 1 och 2 såsom nationer och dansställen varit tillfälligt stängda. Flera verksamheter i andra tillsynsklasser har haft få gäster vilket medfört att det inte varit meningsfullt att genomföra tillsynsbesök. Planen för helåret på 170 tillsynsbesök bedöms som genomförbar. Planen för den inre tillsynen bedöms som genomförbar. Under perioden januari-mars har ett företag erhållit en varning och fem företag har erhållit en erinran. Inget tillstånd har återkallats under perioden.

Personalresurser på tillståndsenheten har också använts för trängseltillsyn.

Rådande restriktioner har medfört att ett mindre antal tillsynsbesök genomförts inom butiksledet jämfört med föregående år men planen för inre och yttre tillsyn på tobaksförsäljare bedöms som genomförbar. Likaså tillsynen inom butiksledet som avser receptfria läkemedel, e-cigarett och folköl.

Tillståndsenheten	Planerad tillsyn 2021	Genomförd tillsyn per 31 mars 2021	
		Antal	andel av totalen
Tillsynsbesök (yttre tillsyn) på serveringsställen	170	33	19 %
Antal tillsynsbesök på serveringsställen i tillsynsklass 1 och 2 ¹⁴ .	100	26	18 %
Tillsynsbesök inom detaljhandel (receptfria läkemedel, tobak, e-cigarettor och folköl)	80	4	5 %

Inkommande ansökningar och anmälningar

Till skillnad från andra av nämndens arbetsområden är inte tillsynen ute på fältet den huvudsakliga uppgiften. Inkommande ansökningar och anmälningsärenden är det som tar mest tid i anspråk. Anmälan om förändrade ägarförhållanden är ett exempel på vanligt ärende. Under perioden januari-mars har 14 anmälningar om förändrade ägarförhållanden inkommit och 14 ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd.

När nya ansökningar om alkoholtillstånd till allmänheten eller stadigvarande servering till slutna sällskap kommer in görs alltid en utredning. Bland annat görs en lämplighetsprövning av den eller de som söker serveringstillstånd (inklusive kunskapsprov).

För att få sälja tobaksvaror måste du ansöka om tillstånd för försäljning. En lämplighetsprövning och utredning görs av de som söker tobakstillståndet.

Inkommande remisser och klagomål

Till tillståndsenheten inkommer normalt enbart ett par remisser per år. Dessa berör uteslutande förändringar av lagstiftning eller dess tillämpning. Det händer också att andra myndigheter ställer frågor om en verksamhet uppfyller några formella krav. Enbart en handfull klagomål från allmänheten inkommer per år. Vanligaste typen av klagomål rör butiker som den klagande anser säljer folköl eller tobak till minderåriga.

Verksamhetsresultat

Tillståndsenheten	Januari till mars 2019	Januari till mars 2020	Januari till mars 2021
Totala antalet stadigvarande serveringstillstånd	283	294	298
Antal anmälningar om förändringar av PBI ¹⁵	14	21	14

¹⁴ Till tillsynsklass 1 och 2 hör nöjeskrogar och större pubar. De ska ha 2–4 tillsynsbesök per år enligt tillsynsplanen.

Tillsynsärenden serveringstillstånd	9	8	1
Antal inkommande ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd	11	25	14
Antal tillsynsbesök serveringstillstånd	75	44	33
Antal tillsynsbesök tobak och folköl	25	13	2
Antal tillsynsbesök receptfria läkemedel	19	9	2
Sanktioner serveringstillstånd ¹⁶ Erinran/varning/återkallelse	1/0/0	3/0/0	5/1/0
Antal tillsynsärenden detaljhandel	1	0	1

Verksamhetens påverkan av spridningen av covid-19

Spridningen av Corona-viruset fick stora konsekvenser för restaurangnäringen 2020. Att det kommer att drabba branschen även 2021 står helt klart. Frågan är bara i vilken utsträckning. De restriktioner som nu är kända begränsar serveringstiden och servering får bara ske till sittande gäster med gott om avstånd till andra sällskap. Tillsynsbehovet avgörs i hög grad av hur länge dessa begränsningar ligger kvar. Detta ger ett tillsynsbehov i nuläget kring cirka 170 besök på helåret. Den årliga inre tillsynen har trappats ner med anledning av att Skatteverket möjliggjort för företag att avvakta med inbetalningar av restföringar.

Tillståndsenheten bistår livsmedelskontrollen med att kontrollera trängsel på restauranger.

Sammanfattande bedömning

Spridningen av covid-19 innebär att mycket av den yttre tillsynen på restauranger med serveringstillstånd begränsats. Hur stora följderna i övrigt blir av covid-19 är i dagsläget oklart.

¹⁵ PBI står för Personer med Betydande Inflytande i bolaget. Det är de personer som har gått in med pengar (finansärer), sitter i styrelsen, har firmateckningsrätt eller är ägare av företaget.

¹⁶ Om en tillståndshavare inte följer regelverket kan de få antingen en erinran, det vill säga en mildare form av påpekande, eller en varning. Vid allvarigare förseelser kan serveringstillståndet återkallas.

Effekterna av covid-19 har medfört att flera serveringsställen i klass 1 och 2 såsom nationer och dansställen varit tillfälligt stängda. Flera verksamheter i andra tillsynsklasser har under våren haft få gäster vilket medfört att det inte varit meningsfullt att genomföra tillsynsbesök. Planen för helåret på 170 tillsynsbesök bedöms som genomförbar. Enheten har även bistått livsmedelskontroll med trängseltillsyn. Den inre tillsynen har likaså förändrats då det gäller ekonomiska kontroller med hänsyn tagen till de ekonomiska problem många restauranger fått eller riskerar att få på grund av pandemin. Antalet inkomna ansökningar och anmälningar har inte påverkats märkbart.

Viktiga händelser på miljöförvaltningen

Åtgärder med anledning av covid-19

Nämndens verksamhet bedrivs med anpassningar och förändringar sedan mars 2020. Förvaltningen genomförde en snabb omställning till hemarbete och arbetade fram nya rutiner för att möjliggöra det. För att kunna leverera så mycket tillsyn som möjligt under de nya förutsättningarna anpassades tillsynsmetoderna till att bli mer digitala där så var möjligt. Den snabba omställningen till ett mer digitalt arbetssätt kommer att underlätta inför kommande flytt till det nya Stadshuset.

Förvaltningen arbetade för att upprätthålla den interna kommunikationen och genomförde tydliga prioriteringar löpande i verksamheten utifrån rådande förutsättningar.

Från januari till mitten av april 2021 har tillsyn, kontroll och förrättningar bedrivits på samma sätt som under hösten 2020. Det innebar mer tillsyn utomhus och digitalt. Viss tillsyn har av smittskyddsskäl skjutits fram till hösten 2021. Arbetet har genomförts utifrån den arbetsmiljörutin som har tagits fram genom den riskanalys som genomförts på förvaltningen. På grund av den ökade smittspridningen genomförs från och med 13 april inte tillsyn inomhus med undantag för trängselkontroll, matförgiftningar och klagomålsärenden.

Insats trängsel

Förvaltningens arbete fortsatt påverkas väsentligt av covid-19. Sedan årsskiftet har ansvaret för trängseltillsynen på serveringsställen hanterats av en månadsvis utsedd grupp inspektörer. Förvaltningen genomförde även kontroller i samband med annan planerad tillsyn. 200 tillsynsbesök genomfördes fram till 31 mars. Mycket arbete lades ner på att bevaka ändrade restriktioner och rekommendationer samt tolka och skapa samsyn kring nya regler. Det var också nödvändigt att löpande uppdatera instruktioner och arbetsrutiner för inspektörer, informationsmaterial till företagare och att besvara inkommande frågor från verksamhetsutövare. Intresset från massmedia var fortsatt stort. Förvaltningen deltog tillsammans med andra myndigheter i informationsmöten med näringslivet. Mycket tid lades även ner på att handlägga klagomål. Ungefär 90 klagomål på trängsel kom in under perioden 1 januari-31 mars.

Arbete med digital utveckling

Förvaltningen fortsatte arbetet i enlighet med den digitala färdplanen. Digitalisering handlar både om implementering av nya IT-stöd och om förändrade arbetssätt där färdplanen ska fungera som ett verktyg för att på ett strukturerat sätt välja ut, prioritera och genomföra väl specificerade åtgärder för att på bästa sätt nå fastställda mål.

Under perioden genomfördes en workshop med ledningsgruppen för att gå igenom behoven man ser inom verksamhetsutveckling och digitalisering. En workshop genomfördes med delar av tillståndsenheten tillsammans med parter från IT- och informationsförvaltningen för att kartlägga vilka behov man har för att få till än mer digitala handläggningsprocesser. Under april uppgraderade tillståndsenheten sina e-tjänster så de svarar mot behoven man har idag.

Arbetet med e-arkiv är förberett så långt det går för verksamhetsområdena livsmedelskontroll, miljöskydd, hälsoskydd, enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd. Det som kvarstår är att utreda e-arkivlösning även för lantmäterimyndighetens verksamhet.

Omfattande arbete pågår med att skanna in förvaltningens handlingar så de kan vara tillgängliga digitalt. Vid sidan av det pågår även arbete med att kartlägga alla fysiska signaturer som finns i förvaltningens arbetsflöden för att på sikt ersätta så många som möjligt med digitala motsvarigheter.

Övergången till digitala arbetssätt och en papperslös arbetsplats ställer högre krav på kartlagda och enade arbetsprocesser. Under perioden genomfördes därför ett förberedande arbete för att ta in konsultstöd som ska arbeta med att kartlägga förvaltningens processer. Arbetet ska även hjälpa till med att identifiera fler förbättringsområden som vi kan arbeta vidare med framöver.

Nytt handläggarstöd

Förvaltningen arbetar med att modernisera det befintliga diarie- och ärendehanteringssystemet för verksamhetsområdena livsmedelskontroll, miljöskydd, hälsoskydd, enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd. Projektet är en viktig del i miljöförvaltningens verksamhetsutveckling och innebär att mycket arbete kommer att läggas ner på att ändra arbetssätt till att bli mer digitala.

Systemet innebär även att förvaltningen under året får nya och moderna e-tjänster som kan bidra till en mer pappersfri verksamhet inför flytten till nya stadshuset 2021. Det nya systemet kommer på sikt även att kopplas mot e-arkiv för digital arkivering av handlingar.

Bemötande och service

Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla kundservice och bemötande.

NKI-resultat

Ett av kommunens näringspolitiska mål är att erbjuda en god grundläggande service för sina medborgare och verksamheter. God kvalitet och hög service i myndighetsutövning är särskilt centralt för att skapa goda relationer mellan kunder och kommuner. Därför genomför Uppsala kommun årliga undersökningar för att löpande följa upp hur kommunens service utvecklas genom ett Nöjd-Kund-Index (NKI), fånga upp synpunkter och identifiera möjliga förbättringsområden.

Miljöförvaltningen har de senaste åren haft höga NKI-värden¹⁷ för de fyra verksamhetsområden som ingår i mätningarna: miljöskyddstillsyn, hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll och serveringstillstånd.

Resultatet för helåret 2020 publicerades i april 2021. Snittet för företagsärenden för miljöförvaltningens samtliga verksamhetsområden är 77, vilket ligger högre än snittet

¹⁷ NKI redovisas på en skala mellan 1–100, där 100 är högsta betyg. Betyget värderas sedan enligt följande; >80 Mycket högt, 70–80 Högt, 62–69 Godkänt, 50–61 Lågt, <50 Mycket lågt.

för Uppsala kommun som är 72 och rikssnittet för Sveriges samtliga kommuner som är 75¹⁸.

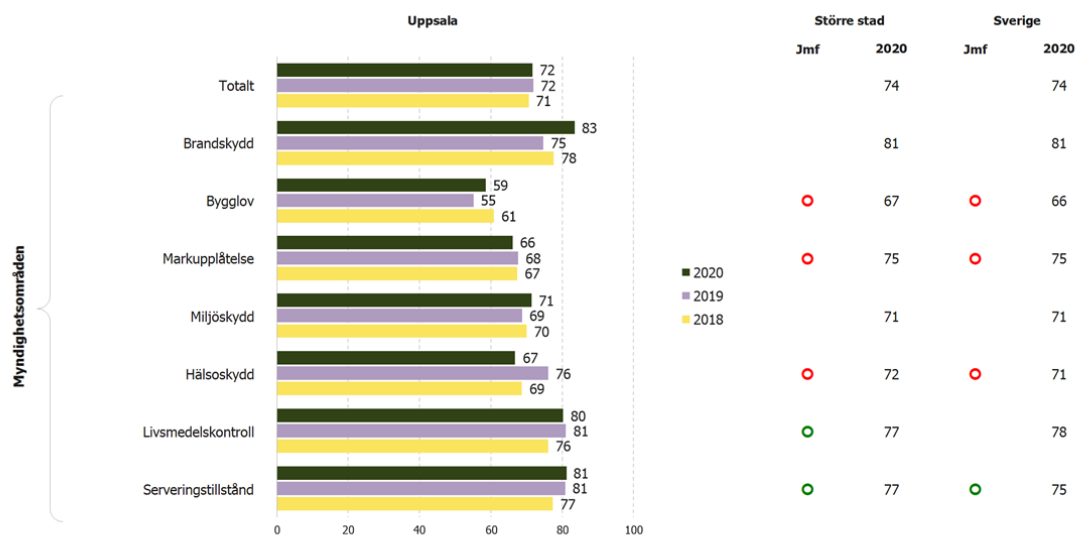
Livsmedelskontroll (NKI 80) och serveringstillstånd (NKI 81) har fortsatt mycket höga resultat.

Miljöskydd stärkte sitt resultat för företag (NKI 71). Ökningen är ännu större i bedömningen från offentliga verksamheter och privatpersoner.

Hälsoskydds resultat för företagsärenden sjönk under året. Sänkningen bedöms kopplat till att avdelningen till stor del tvingats gå över till digital tillsyn och då behövt kräva in fler handlingar vilket kan upplevas som tyngre för företagen. Viss tillsyn, på bland annat äldreboenden, ställdes helt in. Bedömningen från offentliga verksamheter och privatpersoner är mer positiv.

Uppsala 2020 – F

Totalt Myndighetsområden (NKI)

Jmf: Färgmarkeringar indikerar om resultatet för Uppsala är minst tre enheter **högre** eller **lägre** än referensresultatet.

Origo

Bilden visar kommunens resultat för företagsärenden och jämförelse med andra större städer och det nationella genomsnittet.

Undersökningen omfattar sex områden (tillgänglighet, information, bemötande, kompetens, rättssäkerhet, och effektivitet) som speglar de mest väsentliga delarna av kommunens service i myndighetsärenden.

Lantmäterimyndigheten genomförde en mätning i slutet av 2020, där resultatet visar på att de flesta är väldigt nöjda med handläggningen, bemötande och rättssäkerhet. De områden som får ett något lägre resultat är kostnaden och handläggningstiden. Myndigheten kommer att använda sig av resultatet för att prioritera vilka områden fokus behöver ligga på framöver.

¹⁸ Källa: Sveriges kommuner och regioners sammanställning ”Öppna jämförelser: företagsklimat 20”.

Medarbetare och ledare

Verksamhetens påverkan av spridningen av covid-19

Ett fåtal av förvaltningens medarbetare arbetar på kontoret där anpassningar genomfördes för att inte smitta ska spridas. Möten mellan medarbetare och chef skedde fortfarande i huvudsak digitalt.

Sjukfrånvaron på förvaltningen påverkades inte nämnvärt av covid-19 under 2020. I slutet av föregående år gick siffrorna för den totala sjukfrånvaron ner till en mycket låg nivå och trenden håller i sig för 2021. I början av året brukar frånvaro för vård av barn öka men i år är den något lägre.

Arbetsmiljöansvar

Det systematiska arbetsmiljöarbetet pågår kontinuerligt och förvaltningen följer upp det digitalt i ett kommungemensamt system. Arbetet på miljöförvaltningen har genomförts utifrån den arbetsmiljörutin som har tagits fram genom den riskanalys som genomförts på förvaltningen. Den förvaltningsövergripande arbetsmiljörutinen togs upp på facklig samverkan och skyddskommitté.

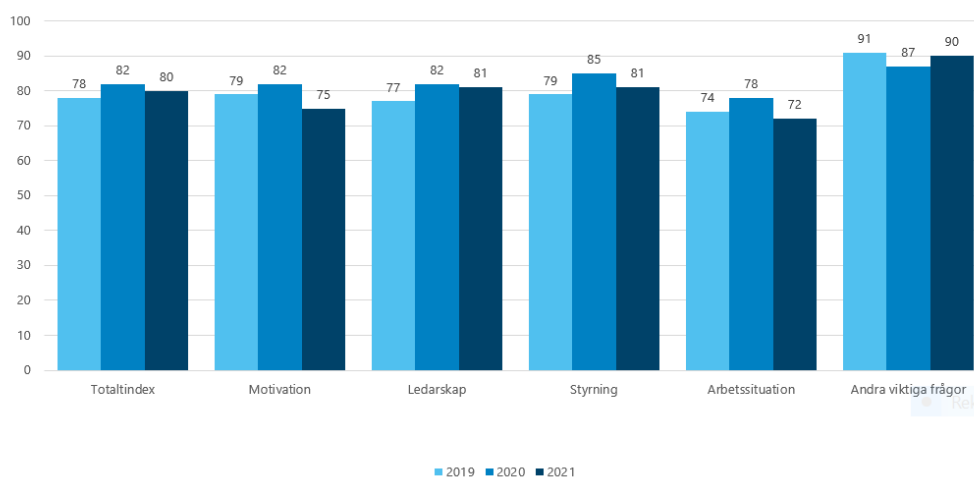
Medarbetarundersökningen

Under mars genomfördes årets medarbetarundersökning som skickas ut till samtliga medarbetare inom Uppsala kommun. Förvaltningen hade den högsta svarsfrekvensen i kommunen med 98 procent. Resultatet på totalen minskade något från 82 året innan till 80 i årets resultat. Miljöförvaltningen har dock fortfarande näst högst resultat bland kommunens förvaltningar. Totalindex för kommunen i stort ligger på 76.

Ledningsgruppen kommer att gå igenom resultatet för förvaltningen och respektive avdelning kommer att arbeta med sina resultat.

Index

Miljöförvaltningen – 2019-2020-2021

Arbetsskador och tillbud

Under perioden har två olycksfall rapporterats där medarbetare skadat sig i arbetet.

Chef- och ledarskap

Pandemin innebar en stor omställning även för cheferna på förvaltningen som i över ett år lett avdelningarna på distans med enbart digitala mötesforum. En av cheferna som anställdes som vikarie under pandemin, träffade aldrig sina medarbetare fysiskt utan enbart via telefonsamtal eller genom videomöten. Dialogformerna sågs över och den kontinuerliga dialogen mellan chef och medarbetare blev ännu viktigare. Arbetet med välfungerande arbetsgrupper fortsatte och det finns nu fyra enhetsledare. Två hos avdelning för livsmedelskontroll och tillstånd. De två andra finns hos avdelningen för hälsoskydd, VA och områdesskydd. Enhetsledarna är ett stöd för avdelningschefen i sitt arbete och ska delvis leda enheterna.

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

En ny riktlinje är framtagen för Uppsala kommun där kompetensförsörjningsarbetet ska följas upp i verksamhetsplanen. Hos miljöförvaltningen finns en framtagen plan som under året ska ses över och arbetas om i det nya konceptet. Under pandemin har många aktiviteter pausats, bland annat att delta på mässor. Förvaltningen kommer att ta ställning till inbjudningar till att medverka på digitala mässor. Samarbete med universitet och högskolor fortsätter under året.

Förberedelser inför flytt till Stadshuset

Flytten till det nya Stadshuset innebär inte bara en fysisk flytt utan även förberedelser inför nya arbetssätt. Förvaltningen skapade en flyttorganisation med en flyttgeneral och utsedda flyttkoordinatorer ute på avdelningarna. Förvaltningen beslutade under perioden en nulägesanalys, en riskanalys ur arbetsmiljösynpunkt (tillsammans med samverkan och skyddsombud) och arbetade fram en utvecklingsplan.

I utvecklingsplanen identifieras att en stor del av förvaltningens förändringsbehov handlar om att utveckla nya arbetssätt. Förvaltningen behöver öka sin digitala kunskap och säkerställa att vi har rätt system som hjälper oss i utvecklingen. Utvecklingsplanen omfattar önskat läge, nuläge och planerade aktiviteter för att möta behoven för tre områden:

- Analoga arbetssätt och digitalisering
- Hantering av befintligt analogt material
- Nya arbetssätt, mötesformer och lokaler

Förvaltningens arbetssätt med utvecklingsplanen har uppmärksammats centralit i kommunen lyftes fram som exempel i det centrala flyttprojektet.

Förvaltningen prioriterade löpande information till medarbetarna och förberedelser

Kommunikation

Under början av 2021 präglades kommunikationsarbetet av covid-19, digitalisering och av den kommande flytten till stadshuset. Internkommunikation var därför ett högt prioriterat område under dessa månader.

Internkommunikation

Internkommunikation är ett prioriterat område under 2021 och under den första tertialen fokuserades kommunikationsarbetet på covid-19, digitalisering och nytt ärendehanteringssystem (Ecos2) samt på den kommande flytten till stadshuset.

Nyheter med senaste nytt kopplat till digitaliseringsresan och Ecos2 publicerades löpande på Insidan.

Efter omfattande sammanställningar av frågor och svar togs en helt ny sida fram på Insidan för löpande information om flytten till stadshuset.

Information gavs regelbundet på förvaltningens veckomöte på teams, som spelas in och publiceras på förvaltningens sidor på Insidan.

Under tertialen publicerades 32 nyheter på förvaltningens sida på Insidan, varav de flesta hade koppling till stadshuset, Ecos2 eller covid-19.

Utveckla förvaltningens interna webbsidor (Insidan)

Arbetet med att revidera struktur och innehåll på förvaltningens interna sidor på Insidan fortsatte. Arbetet kommer fortsätta under året.

Utveckla förvaltningens sidor på uppsala.se

För att hjälpa medborgaren att göra rätt och hitta information om den tillsynsverksamhet som miljö- och hälsoskyddsämnden bedriver fortsatte det löpande arbetet med att utveckla förvaltningens sidor på uppsala.se.

Exempel på reviderade sidor är Enskilt avlopp – tillsyn av minireningsverk och andra förtillverkade avloppslösningar, Information för restauranger med anledning av coronaviruset samt Taxa inom miljöbalkens och strålskyddslagens områden.

Press/media

Fokus i pressarbetet var att vara proaktiva och snabba. Förvaltningen hanterade regelbundet akuta händelser kopplat till grunduppdraget, exempelvis otjänligt dricksvatten i Björklinge (som hanterades tillsammans med Uppsala Vatten). Det fanns även ett fortsatt intresse för covid-19 och frågor kopplat till trängsel på restauranger. Flera intervjuer gjordes, bland annat om resultat av trängseltillsynen. Förvaltningens handläggare var talespersoner och sakkunniga under denna period. Vid behov togs även frågor och svar (FAQ) fram.

Externt informationsmaterial

Arbetet med att uppdatera förvaltningens informationsblad fortsatte, informationsblad som lämnas till kund vid tillsyn eller som skickas med direktutskick. Exempel på reviderade informationsblad är Avgifter för kontroll av miljöfarlig verksamhet, Hästgårdsinventering, Miljösanktionsavgifter och Skärpta regler för serveringsställen.

Resultat för miljöförvaltningens verksamheter

I tabellen nedan redovisas några nyckeltal för miljöförvaltningens avdelningar januari-mars 2021 med 2020 och 2019 som jämförelse. Under avsnittet *Ekonomisk resultat miljö- och hälsoskydds nämnden* återfinns förklaringar till hur intäkter och kostnader fördelas över året för alla avdelningarna samt en redovisning av nämndens totala resultat för perioden.

Under perioden januari-mars uppgick de totala taxeintäkterna till 15,8 mnkr och kommunbidraget till 6,4 mnkr. Avgiftsfinansieringsgraden förändras över året allteftersom intäkter och kostnader blir bokförda. En rättvisande bild av avgiftsfinansieringsgraden kan därför ges först vid årsbokslutet. Fakturering av årsavgifterna påverkar även utfallet då datum för fakturerings skiljer sig åt mellan räkenskapsåren 2020 och 2021.

Under 2020 sjönk avgiftsfinansieringsgraden jämfört med tidigare år på grund av pandemin. 2020 var den 59 procent och 2019 63 procent. Det finns en risk för att avgiftsfinansieringsgraden för helåret 2021 blir lägre än för 2019 på grund av att intäkterna minskar under pandemin.

TOTALT	19-mar	20-mar	21-mar
Taxeintäkter, mnkr	12,2	15,2	15,8
Kommunbidrag, mnkr	6	6,7	6,4
Kostnader, mnkr	-16,9	-17,3	-17,6
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-8,2	-9	-8,8
Avgiftsfinansieringsgrad*	71 %	88 %	90 %
Avdelningen för miljöskydd	19-mar	20-mar	21-mar
Taxeintäkter, mnkr	1,3	3,4	3,6
Kommunbidrag, mnkr	1,2	1,5	1,5
Kostnader, mnkr	-2,8	-2,7	-2,8
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-1,2	-1,21	-1,2
Avgiftsfinansieringsgrad*	46 %	126 %	128 %
Enheten för VA och områdesskydd	19-mar	20-mar	21-mar
Taxeintäkter, mnkr	0,6	0,9	1,0
Kommunbidrag, mnkr	1,3	1,5	1,4
Kostnader, mnkr	-2	-2,9	-2,9
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-0,9	-1,4	-1,3
Avgiftsfinansieringsgrad*	30 %	31 %	33 %
Enheten för hälsoskydd	19-mar	20-mar	21-mar
Taxeintäkter, mnkr	1,1	0,3	0,4
Kommunbidrag, mnkr	1,2	1,3	1,3
Kostnader, mnkr	-2,7	-2,2	-2,5
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-1,2	-1	-1,1
Avgiftsfinansieringsgrad*	41 %	14 %	15 %
Kommunala lantmäterimyndigheten	19-mar	20-mar	21-mar
Taxeintäkter, mnkr	5,1	3,7	3,6
Kommunbidrag, mnkr	0,8	0,9	0,8

Kostnader, mnkr	-4,8	-4,6	-4,2
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-2,1	-2,1	-1,9
Avgiftsfinansieringsgrad*	107 %	80 %	85 %
Enheten för livsmedelskontroll	19-mar	20-mar	21-mar
Taxeintäkter, mnkr	2	6,5	6,5
Kommunbidrag, mnkr	1	1,1	1,0
Kostnader, mnkr	-2,9	-3,3	-3,5
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-1,2	-1,6	-1,5
Avgiftsfinansieringsgrad*	69 %	197 %	186 %
Tillståndsenheten	19-mar	20-mar	21-mar
Taxeintäkter, mnkr	1,9	0,5	0,8
Kommunbidrag, mnkr	0,1	0,1	0,0
Kostnader, mnkr	-1,3	-1,4	-1,3
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-,5	-0,6	-0,6
Avgiftsfinansieringsgrad*	147 %	36 %	61 %

* Avgiftsfinansieringsgraden utgörs av avgifter dividerat med verksamhetens kostnader.

Uppföljning av indikatorer

IM3: Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande				
Indikator	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend

Luftkvalitet i centrala Uppsala				
Antal tillfällen som mätningar överskrider normvärde för partiklar PM10 (avser mätpunkt i centrala staden)*	4	6	0	
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för kvävedioxid (avser mätpunkt i centrala staden)*	1	2	0	
Fordon				
Andel av förvaltningens fordon som kan drivas fossilfritt	100 %	100 %	100 %	→
Använd förnybar energi, andel	100 %	92 %	100 %	↗

*För att klara miljö kvalitetsnormen under året får antalet dygn med överskridanden inte överstiga 35 för PM10 och 7 för NO₂.

Källor

Luftkvalitet: Stockholm Luft- och Bulleranalys (SLB). Nuvärde avser jan-april 2021. Jämförvärde: Helår 2020. Det går inte att se trend, eftersom mätstationen är flyttad och därmed inte är jämförbar med mätningar före 2017.

Fordon: Hållbarhetsportalen. Nuvärde avser perioden januari till mars 2021. Jämförvärde: Helår 2020.

IM8: I Uppsala ska ingen lämnas utanför och invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället					
Indikator	Nuvärde		Jämförvärde	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor			

Företagarnas uppfattning om kommunens service (NKI) – miljöskydd	71		71	Öka	↗
Företagarnas uppfattning om kommunens service (NKI) – hälsoskydd	67		71	Öka	↘
Företagarnas uppfattning om kommunens service (NKI) – livsmedelskontroll	80		78	Bibehålla	→
Företagarnas uppfattning om kommunens service (NKI) – serveringstillstånd	81		75	Bibehålla	→
Antal hanterade synpunkter/felanmälningar, genomförda förbättringar under verksamhetsåret.	1		Okänt värde	Öka	
NKI 2020 – Miljöskydd; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	69		72	Öka	→
NKI 2020 – Hälsoskydd; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	71		70	Öka	↘
NKI 2020 – Livsmedelskontroll; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	78		76	Bibehålla	→
NKI 2020 – Serveringstillstånd; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	77		75	Bibehålla	↗

Källor:

NKI 2020 företagsärenden. Jämförvärde avser nationellt genomsnitt.

Egen uppföljning av antal hanterade synpunkter/felanmälningar, genomförda förbättringar under verksamhetsåret.

IM9: Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Indikator	Nuvärde			Jämförvärde (2020)	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
Totalindex i medarbetarundersökningen	80	79	81	82	Öka	↘
Delindex arbetsituation i medarbetarundersökningen	74	72	78	78	Öka	↘
Delindex ledarskap i medarbetarundersökningen.	81	81	82	82	80 eller högre	→
Delindex motivation i medarbetarundersökningen	75	74	76	82	Öka	↘
Upplevelsen av miljöförvaltningen som en god arbetsgivare som man rekommenderar (Skala 1-5 i medarbetarundersökningen)	4,2			4,3	4 eller högre	→

Källor:
Medarbetarundersökning 2021

Kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag samt uppdrag vid sidan av verksamhetsplanen

Liksom förra året är uppföljningen i mars/april förenklad i syfte att avlasta verksamheterna i det allvarliga läge som råder under pandemin. Fokus centralt i kommunen är att bibehålla de viktiga delarna för kontinuiteten och få underlag till analys.

Kommunfullmäktige begärde inte in ordinarie rapportering på åtgärder, uppdrag och inriktningsmål per april. Nämnden rapporterade istället in svar på frågor om större konsekvenser av spridningen av covid-19 och andra större avvikelser på leveransförmågan utifrån verksamheternas basuppdrag samt uppdrag i Mål och budget utifrån perspektiven ekonomi, personal och verksamhet. Svaren nämndbehandlades 4 maj 2021.

Ekonomiskt resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämnden redovisar ett positivt resultat för perioden som uppgår till cirka 5 miljoner kronor, vilket är i linje med periodens budget. Resultatutvecklingen är enligt plan och består av fakturerade årsavgifter för livsmedelskontroll och miljöskyddstillsyn.

Periodens totala intäkter uppgår till cirka 16 miljoner kronor vilket avviker mot budget med 0,6 miljoner kronor. Avvikelsen beror framförallt på en lägre volym fakturerade timavgifter inom VA-tillsyn och livsmedelskontroll.

Verksamhetskostnaderna uppgår till 17,6 miljoner kronor och avviker positivt mot budget med 0,4 miljoner kronor. Avvikelsen ligger främst i övriga kostnader där vissa kostnader inte har realiserats och periodiserats enligt budget.

Politisk verksamhet

Den politiska verksamheten redovisar ett negativt resultat om 0,1 miljoner kronor för perioden vilket är i linje med budget.

Prognosen indikerar på ett negativt resultat om 0,4 miljoner kronor. Kostnader för nämnden täcks inte upp av det adresserade kommunbidraget.

Verksamhetsstöd^[1]

Verksamhetsstöd redovisar ett nollresultat för perioden vilket är i linje med budget.

Administrativa enheten

Den administrativa enheten redovisar ett nollresultat för perioden vilket är i linje med budget.

Avdelningen för miljöskydd

Avdelningen redovisar ett positivt resultat om 2,3 miljoner kronor för perioden vilket är 0,25 miljoner kronor bättre än budget. Avvikelsen beror på högre årsavgifter om cirka 0,1 miljoner kronor. Resterande beror på lägre verksamhetskostnader eftersom vissa kostnader inte realiserats än.

Prognosen indikerar på ett positivt resultat om 0,15 miljoner kronor på grund av något högre intäkter i årsavgifter samt lägre verksamhetskostnader.

Enheten för VA och områdesskydd

Enheten redovisar ett negativt resultat om 0,5 miljoner kronor för perioden vilket är 0,4 miljoner kronor sämre än budget. Avvikelsen för timavgifter om cirka 0,34 miljoner kronor beror dels på att fler fastighetsägare än tidigare dömde ut sitt avlopp själva och

^[1] Under verksamhetsstöd ligger de förvaltningsövergripande kostnaderna för förvaltningschef och verksamhetsutvecklare m.m.

dels på att vissa fastigheter snart kommer få möjligheten att anslutas till kommunalt avlopp och därför inte kommer ingå i tillsynen. Avvikelsen för avgifter för tillstånd om 0,18 miljoner kronor beror på en lägre takt av inkommande ärenden och antal beslutade tillstånd.

Verksamhetskostnaderna uppgår till 2,9 miljoner kronor vilket är 0,1 miljoner kronor bättre än budget.

Prognosen indikerar på ett nollresultat. Intäkterna för timavgifter kommer vara lägre än budgeterat men mötas av motsvarande lägre verksamhetskostnader. I prognosen ingår ett statsbidrag för enheten om 0,08 miljoner kronor för ytterligare trängseltillsyn enligt beskrivning under rubriken helårsprognos.

Enheten för hälsoskydd

Enheten redovisar ett negativt resultat om 0,8 miljoner kronor för perioden vilket är 0,1 miljoner kronor bättre än budget.

Prognosen indikerar på ett positivt resultat om 0,1 miljoner kronor. Resultatet beror på ökade intäkter, lägre verksamhetskostnader och ett statsbidrag på 0,08 miljoner kronor som fördelats till enheten enligt beskrivning under rubriken helårsprognos.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Myndigheten redovisar ett positivt resultat om 0,2 miljoner kronor för perioden vilket är i linje med budget.

Prognosen indikerar på ett nollresultat där lägre intäkter om 0,3 miljoner kronor pareras av motsvarande lägre verksamhetskostnader.

Enheten för livsmedelskontroll

Enheten redovisar ett positivt resultat om 4 miljoner kronor för perioden vilket är 0,2 miljoner kronor lägre än budget. Intäkterna avviker med 0,45 miljoner kronor varav 0,2 miljoner kronor av dessa avser timavgifter för uppföljande kontrollbesök som varit färre än planerat. Pandemin har inneburit en omställning till fler digitala kontroller och vid dessa är det svårare att verifiera att rutiner följs vilket leder till att färre avvikelser upptäcks. I verksamhetskostnaderna återfinns en besparing om 0,2 miljoner kronor i lägre kostnader än budget.

Prognosen indikerar på ett positivt resultat om 0,1 miljoner kronor. Intäkterna har dock reducerats med 0,7 miljoner kronor främst för timavgifter enligt förklaringen ovan. Däremot har bidragsdelen utökats med 0,88 miljoner kronor eftersom enheten räknar med ett statsbidrag för ytterligare trängseltillsyn. Personalstyrkan kommer att utökats med en inspektör med anledning av statsbidraget. Se vidare kommentar under rubriken helårsprognos. Övriga verksamhetskostnader ligger i linje med budget.

Tillståndsenheten

Enheten redovisar ett negativt resultat om 0,4 miljoner kronor för perioden vilket är 0,3 miljoner kronor bättre än budget. Avvikelsen beror på högre intäkter för tillsynsavgifter för tobak, e-cig, folköl och receptfria läkemedel. Verksamhetskostnaderna ligger i linje med budget.

Prognosen indikerar på ett negativt resultat om 0,9 miljon kronor. Avvikelsen beror på beslutad efterskänkning av avgifter för tillsyn enligt alkohollagen om 25 procent motsvarande 0,7 miljoner kronor av totalt 2,8 miljoner kronor. Resterande del av avvikelsen avser högre personalkostnader i prognos än budget på grund av omfördelning i omfattning för den kommande avdelningschefen.

Helårsprognos

Marsprognosen indikerar totalt på ett negativt resultat om 0,9 miljoner kronor mot budget. Den negativa avvikelsen beror dels på efterskänkning avgiften för tillsyn enligt alkohollagen för tillståndsenheten, där summan som efterskänks uppgår till 0,7 miljoner kronor. Resterande del av intäktsbortfallet avser en mindre volym fakturerade timavgifter inom bland annat livsmedelskontroll och VA-tillsyn.

I marsprognosen har ett antagande gjorts om ytterligare 1 miljon kronor i statsbidrag för fortsatt trängseltillsyn under maj till september. Antagandet bygger på att regeringen presenterat ett förslag om ytterligare ersättningar fram till hösten 2021. Statsbidraget har fördelats till enheten för livsmedelskontroll om 0,88 miljoner kronor och enheten för hälsoskydd och enheten för VA och områdesskydd med 0,08 miljoner kronor vardera. Statsbidraget är utöver det tidigare beviljade statsbidraget som kommer att betalas ut i maj för den trängseltillsyn som utförts under perioden 1 januari till 31 maj 2021.

Personalstyrkan kommer att utökas med en livsmedelsinspektör tack vare stadsbidraget för att möta behovet av tillsyn. Det är den ökning som finns i kostnaderna i förhållande till budget. Övriga verksamhetskostnader ligger i linje med budget.

Tabell ekonomiskt resultat och prognos (mnkr)

	Utfall 210331	Budget 210331	Avvikelse	Helårs- prognos	Helårs- budget
Taxor och avgifter	16	16	-1	43	44
Försäljning verksamhet och entreprenader	0	0	0	0	0
Kommunbidrag	6	6	0	26	26
Bidrag	0	0	0	3	1
Övriga intäkter	0	0	0	0	0
Summa intäkter	22	23	-1	71	72
Köp av verksamhet	-3	-3	0	-11	-11
Lön och PO	-13	-13	0	-51	-50
Övr pers. kostnader	0	0	0	0	0
Lokalkostnader	-1	-1	0	-4	-4
Övr verks. Kostnader	-1	-1	0	-6	-7
Transf, avskrivningar och finansiella kostn.	0	0	0	0	0
Summa kostnader	-18	-18	0	-72	-72
Periodens resultat	5	5	0	-1	0